

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.III.20.186/2023/5/I. szám

A felperes:

felperes neve (felperes lakcíme)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Ács és Társa Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Ács Balázs ügyvéd, ügyvédi iroda címe)

Az alperesek:

I. r. alperes: I. r. alperes neve (I. r. alperes lakcíme)

II. r. alperes: II. r. alperes neve (II. r. alperes lakcíme)

Az alperesek meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Pokker Zoltán ügyvéd (jogi képviselő címe)

A per tárgya:

Fedezetelvonó szerződés relatív hatálytalanságának megállapítása és tűrésre kötelezés

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Kecskeméti Törvényszék 6.P.21.650/2021/37.

A fellebbezést benyújtó fél és a fellebbezés sorszáma:

Az alperesek 6.P.21.650/2021/39.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezését helybenhagyja.

Kötelezi az I-II. rendű alpereseket, hogy 15 nap alatt egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 500 000 (ötszázezer) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi a II. rendű alperest, hogy fizessen meg az esedékesség napjáig az államnak – a Nemzeti Adó- és Vámhivatal illetékbevételi számlájára – 2 460 880 forint fellebbezési eljárási illetéket.

Az illetékfizetési kötelezettség e határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A tényállás

[1] Az I. rendű alperes 2005. január 23. napján alapította meg a B... Kft.-t (a továbbiakban: adós), amely megváltozott munkaképességű személyeket foglalkoztatott.

[2] Az adósnak forráshiánya keletkezett, miután 2012. júliusától két megrendelője nem tett eleget a szerződés szerinti fizetési kötelezettségének.

[3] Az felperes 2013. január 26. napján 16 000 euró és 2014. február 10. napján 62 000 euró, míg házastársa 2014. március 7. napján 5 000 000 forint összegű kölcsönt nyújtott az I. rendű alperesnek határozatlan időtartamra. Az összegeket az I. rendű alperes tagi kölcsönként az adós rendelkezésére bocsátotta.

[4] Az adósnál bekövetkezett pénzügyi és piacvesztési gondok miatt az I. rendű alperes egészségi állapota folyamatosan romlott, 2013. év tavaszán kiújult a gyomorfekélye, depressziója súlyosabbá vált, és ezért állandó orvosi kezelésre volt szüksége.

[5] Az I. rendű alperes és házastársa mint eltartottak, valamint unokájuk, a II. rendű alperes mint eltartó között a 2013. április 10. napján kelt teljes bizonyító erejű magánokiratban tartási szerződés jött létre.

A tartási szerződés 1. pontja szerint az I. rendű alperes házastársa vállalta, hogy az okirat keltének napján másik külön szerződésben, tartás fejében átruházza a II. rendű alperesre település neve belterület ingatlan helyrajzi száma helyrajzi számú, természetben település neve, ingatlan címe szám alatti ingatlan 1/2 tulajdoni hányadát. Az I. rendű alperes a saját 1/2 tulajdoni illetőségének II. rendű alperesre való átruházását későbbi időpontban arra az esetre vállalta, amennyiben az egészségi állapota rosszabbodik.

A szerződés 2. pontjába rögzítették a II. rendű alperest a tartás körében terhelő kötelezettségeket, és azt, hogy az eltartottak halálukig jogosultak az ingatlan kizárólagos használatára. A szerződés 3. pontjában pedig a szerződő felek megállapodtak abban, hogy az eltartottak összes ingóságának tulajdonjoga az okirat keltének napján átszáll az eltartóra, de az ingóságok használatának joga az eltartottakat illeti meg a halálukig. Az eltartottak saját maguk rendelkeznek a mindenkori nyugdíjuk 50%-ával, a másik 50%-a a tartásuk költségeit, gyógyszerekkel való ellátásukat, tisztítószeres vásárlását, stb. fedezi.

[6] Az I. rendű alperes házastársa a fenti ingatlanban lévő 1/2 tulajdoni illetőségét a 2013. június 11. napján létrejött ajándékozási szerződéssel – haszonélvezeti jogának alapítása mellett – a II. rendű alperesre ruházta át. A szerződés 2. pontjában rendelkeztek arról, hogy a megajándékozott az ingatlan tulajdoni részilletőségének birtokába az ajándékozó életében nem lép, az ingatlan tulajdoni részilletőség fenntartási és rezsiköltségeit a birtokba lépés időpontjától kezdődő hatállyal viseli.

[7] Az I. rendű alperes a fenti ingatlanban lévő tulajdoni illetőségét a 2014. március 25. napján létrejött szerződéssel ajándékozás jogcímén – haszonélvezeti jogának alapítása mellett – a II. rendű alperesre ruházta át. Megállapodtak abban, hogy a megajándékozott az ingatlan tulajdoni részilletőségének birtokába az ajándékozó életében nem lép, az ingatlan tulajdoni részilletőség fenntartási és rezsiköltségeit a birtokba lépés időpontjától kezdődő hatállyal viseli.

[8] Az adós 2014. április 16-i kezdő időponttal felszámolás alá került.

[9] A Bajai Járásbíróság a 2019. június 20. napján kelt – a Kecskeméti Törvényszék 2020. június 3. napján jogerőre emelkedett 1.Pf.20.233/2020/9. számú – 11.P.20.514/2017/82. számú ítéletével kötelezte az I. rendű alperest, hogy kölcsön visszafizetése címén fizessen meg a felperesnek 28 580 000 forintot és annak 2017. március 18. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett minden naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatát, továbbá 1 800 000 forint perköltséget. A jogerős ítélet alapján a felperes kérelmére a Bajai Járásbíróság 2020. november 18. napján 0302-1.Vh.659/2020. számon végrehajtást rendelt el, amely során a végrehajtó a 2021. február 17. napján kelt 257.V.1060/2020/49. számú foglalási jegyzőkönyvben megállapította, hogy az I. rendű alperesnek lefoglalható ingatlan és ingó

vagyona nincs. Ezt követően a végrehajtó 2021. március 3. napján letiltotta az I. rendű alperes nyugellátását, amely azonban nem vezetett eredményre.

A felperes keresete és az alperesek védekezése

[10] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy vele szemben az alperesek között – helyesen – 2014. március 25. napján létrejött ajándékozási szerződés hatálytalan. Kérte továbbá, a bíróság kötelezze a II. rendű alperest annak tűrésére, hogy mindösszesen 30 761 000 forint követelését a település neve, ingatlan címe. szám alatti ingatlanból végrehajtás útján kielégíthesse. Érvényesíteni kívánt jogként a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:58. §-át, 6:59. § (2) bekezdését, 6:63. §-át, 6:120. § (1) – (5) bekezdését, a 6:235. §-át jelölte meg. Előadta, részére az I. rendű alperes kölcsönszerződésekből eredően a Bajai Járásbíróság 11.P.20.514/2017/82. számú és a Kecskeméti Törvényszék 1.Pf.20.233/2020/9. számú jogerős ítéletei alapján 28 580 000 forint és annak járuléka megfizetésére köteles. Az I. rendű alperessel szembeni végrehajtás azonban nem volt eredményes, ugyanakkor a kölcsönszerződések létrejöttének időpontjában 1/2 arányban tulajdonosa volt a település neve, ingatlan címe. szám alatti ingatlan, amely tulajdoni illetőséget a 2014. április 25. napján megkötött szerződéssel ajándékozás jogcímén ingyenesen a II. rendű alperesre ruházta át.

[11] Álláspontja szerint a kölcsön visszafizetésére kötelező jogerős ítéletek alapján megállapítható, hogy az ajándékozási szerződés megkötésének időpontjában követelése állt fenn az I. rendű alperessel szemben. E követelésének kielégítése alapját vonta el az alperesek közötti ajándékozási szerződés, mivel a végrehajtási eljárás irataiból kitűnően a követelés az I. rendű alperestől vagyon hiányában nem behajtható. Utalt arra, a II. rendű alperes tulajdonszerzése ingyenes, míg a rosszhiszeműség nyilvánvaló jele az a tény, hogy az I. rendű alperes és a házastársa a mai napig életvitelszerűen ezen ingatlanban élnek.

[12] Az alperesek ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Állították, az I. rendű alperesnek a felperes házastársa befektetési céllal adott át pénzüsségeket, és azok visszafizetésére volt fedezet, mivel az adósnak 2013. január 26. napja és 2014. március 7. napja között különböző számlacsoportokban 358 727 827 forint vagyona volt. Hivatkoztak arra, az I. rendű alperes egészségi állapotának romlása miatt kötötték meg a tartási szerződést, amelyben egészségi állapotának további romlása esetére vállalta az ingatlan 1/2 tulajdoni illetőségének a II. rendű alperesre való átruházását. Az ajándékozási szerződés megkötése tehát a tartási szerződéssel összefüggésben, logikai kapcsolatban áll, és a tartás fejében, ellenszolgáltatásként történt meg a tulajdoni illetőség átruházása. Vitatták, hogy szándékuk a felperes követelésének fedezete elvonására irányult volna. Érvelésük szerint nincs jelentősége annak, hogy a tartási jogot ingatlan-nyilvántartásba nem jegyezték be, mivel az csupán lehetőség.

Az elsőfokú ítélet

[13] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperesek között település neveon, 2014. március 25. napján a település neve belterület ingatlan helyrajzi száma,

természetben település neve, ingatlan címe szám alatti ingatlan 1/2 tulajdoni hányadának átruházása tárgyában megkötött ajándékozási szerződés a felperessel szemben hatálytalan. Kötelezte a II. rendű alperest annak türése, hogy a felperes mindösszesen 30 761 000 forint megfizetésére irányuló követelését a II. rendű alperes tulajdonát képező fenti ingatlanból végrehajtás útján kielégítse. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte az alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 941 000 forint perköltséget, míg a felek ezt meghaladóan felmerült költségeik maguk általi viseléséről rendelkezett. A felperest 510 000 forint, míg az alpereseket egyetemlegesen 990 000 forint eljárási illeték megfizetésére kötelezte.

[14] Határozatának indokolása szerint – a szerződéskötés időpontjára figyelemmel – a tartási szerződésre a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959. évi Ptk.), míg az ajándékozási szerződésre a Ptk. rendelkezései alkalmazandók. Rámutatott, a Ptk. a hitelezőket károsító ügyletek relatív hatálytalanságának két egymástól elkülönült esetét szabályozza, amelyek közül már az egyik fennállta is megalapozza a szerződés fedezetelvonó jellegét, és a rosszhiszeműség miatti hatálytalanság független attól, hogy a szerzés visszterhes volt-e vagy sem. Miután pedig az ajándékozási szerződés hozzátartozók között jött létre, a Ptk. 6:120. § (2) bekezdése alapján vélelmezni kell az ingyenességet és a rosszhiszeműséget, az alpereseknek kellett a perben bizonyítani, hogy az ajándékozási szerződés megkötése során részükről sem ingyenes szerzés, sem rosszhiszeműség nem állapítható meg.

[15] A tartási szerződés és az adásvételi szerződés egymáshoz való viszonya kapcsán jelentőséget tulajdonított annak, hogy az I. rendű alperesnek és házastársának már 2013. évben is voltak egészségi problémái, az I. rendű alperes évekkel korábban diagnosztizált depresszióban, magasvérnyomásban, neuropátiában szenvedett. A tartási szerződés megkötésének időpontjában azonban sem az I. rendű alperes, sem házastársa nem rendelkeztek a tartás fejében az ingatlan tulajdonjogának átruházásáról. Ezért nem találta megállapíthatónak, hogy a tartási szerződés megkötésére ellenszolgáltatás fejében, visszterhesen került sor. Utalt arra is, az 1959. évi Ptk. 590. § (1) bekezdése vélelmezi a közeli hozzátartozók között létrejött tartási szerződés ingyenességét. Amennyiben pedig az I. rendű alperes tartás fejében kívánta volna átruházni a tulajdonát, azt megtehetette volna a tartási szerződésben, míg a későbbi időpontban való szerződéskötésnél az okiratnak a tartás jogcímét kellett volna tartalmaznia. Kitért arra, az ajándékozási szerződés megkötésére csupán az adós elleni felszámolási eljárás iránti kérelem előterjesztését követően került sor, a tartási szerződés megkötéséhez képest közel egy év múlva, azonban ezen időtartamban az I. rendű alperesnél lényegesen súlyosabb egészségsromlás orvosi iratokkal nem volt igazolható.

[16] Úgy ítélte, az I. rendű alperes a felszámolás iránti kérelem benyújtásáról történt tudomásszerzést követően tisztában volt az adós rossz vagyoni helyzetével, amelyből következően alappal számíthatott arra, hogy az általa felvett kölcsönöket nem fogja tudni visszafizetni, akár az ingatlan vagyona is végrehajtás alá kerülhet. Az I. rendű alperest terhelő követelés kielégítésének fedezetét az elkülönült jogalanyiséggel rendelkező adós vagyona nem biztosíthatta, mivel külön kötelezettségvállalás hiányában egy jogi személy csak a saját tartozásáért áll helyt. Emellett az adóssal szemben felszámolási eljárás is indult, pénzügyi helyzete 2012. évtől elnehezült.

[17] Kifejtette, az alperesek jóhiszemőségüket csupán állították, de azt nem bizonyították, mivel nem terjesztettek elő e körben bizonyítási indítványt. Értékelte ennek kapcsán, a II. rendű alperes személyes meghallgatása során akként nyilatkozott, hogy szerződéskötés nélkül is vállalta volna az I. rendű alperes és a házastársa gondozását a szoros bensőséges családi kapcsolatra figyelemmel. A tartási és ajándékozási szerződések megkötésére pedig az I. rendű alperes kifejezett kérésére került sor, a szerződések tartalmában, kialakításában a II. rendű alperes nem vett részt.

[18] Megállapította, az ajándékozási szerződés megkötésének időpontjában a felperesnek az I. rendű alperessel szemben követelése állt fenn, amelynek fedezetét az ajándékozási szerződés megkötésével elvonta. Az alperesek pedig nem bizonyították, hogy a felperes követelésének kielégítéséhez megfelelő fedezettel rendelkeznek. Mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy a jóhiszemőség bizonyítottsága hiányában az ajándékozási szerződés a felperessel szemben hatálytalan, amely a keresetben foglaltaktól eltérően a szerződés tárgyát képező 1/2 tulajdoni hányadot érinti.

[19] Mellőzte tanú neve tanúkénti meghallgatását, mivel a jogvita mikénti elbírálása szempontjából nincs jelentősége az adós vagyoni helyzetének, az I. rendű alperes és a felperes házastársa közötti telefonbeszélgetés tényének, az annak során elhangzottaknak, valamint a felperes házastársának az üzletrész esetleges megvásárlására vonatkozó szándékának.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[20] Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben az alperesek terjesztettek elő fellebbezést, annak részbeni megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását kérték. Hivatkoztak arra, a Ptk. 6:61. §-a és 6:491. §-a alapján a tartási szerződések jellemzően visszerhesen, ellenszolgáltatás fejében jöhetnek létre. Amennyiben ettől a felek el kívánnak térni, arra más szabályok vonatkoznak. Álláspontjuk szerint a nyilatkozataik és a csatolt okiratok alapján megállapítható a tulajdonátruházás visszerhessége, így az ezzel ellenkező következtetésre az elsőfokú bíróság iratellenesen jutott. A tartási szerződésben ugyanis kifejezetten megállapodtak abban, hogy a tartás fejében az ingatlan tulajdoni hányada átruházásra kerül, amely nyilatkozat az ellenszolgáltatás nyújtásaként értelmezhető, továbbá az alperesek és az okiratot szerkesztő ügyvéd egybehangzóan és ellentmondásmentesen adták elő a tartási szerződés és az adásvételi szerződés megkötésének okát. A két szerződés tehát kapcsolódik egymáshoz, az egyikből következik a másik. A tartási jog bejegyzéséről pedig a tartási szerződés esetében a tulajdonjog átruházása hiányában, míg az ajándékozási szerződés esetében a családi kapcsolat miatt nem rendelkeztek. Kiemelték, az eltérő jogcím megjelölésének nincs jelentősége, mivel a jogcímnek a valóságos szerződési akarattól eltérő feltüntetése nem eredményezi a szerződés érvénytelenségét.

[21] Megjegyezték, ha az akaratukat kellene értékelni, az ajándékozási szerződés megkötésekor téves feltevésben voltak, mivel a tartás jogcímét tartalmazó és a korábbi tartási szerződésre vonatkozó okiratot kellett volna készíteni. Megítélésük szerint jelentősége van annak is, hogy az I. rendű alperes házastársa és a II. rendű alperes között is ajándékozási szerződés jött létre, és az okiratszerkesztő ügyvéd is azt mondta el tanúvallomásában, hogy felhívta a II. rendű alperes figyelmét a tartási kötelezettsége teljesítésére. A birtokbaadás

elmaradása is arra utal, hogy a tartási kötelezettség ellenében került sor az ajándékozásra. Véleményük szerint a becsatolt orvosi iratok alapján megállapítható az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérően, hogy az I. rendű alperes egészségi állapota romlott a tartási szerződés megkötését követően, amely jelenleg is fennáll.

[22] Állították, a felszámolási kérelem benyújtásáról történt tudomásszerzést követően az adós vagyoni helyzete nem rendült meg, 2013. január 26. napja és 2014. március 7. napja között tiszta értéken 358 727 800 forint vagyonnal rendelkezett, és a felszámolás kezdő időpontjában 7 000 000 forint volt a számlájának egyenlege. A felszámolás alapját képező összeg csekély volt a cég vagyonához képest. Amennyiben az adós akkori jogi képviselője időben nyújt tájékoztatást a sikertelen perlekedés tényéről, az adós vagyonából a követelés kielégíthető lett volna. Emellett az I. rendű alperesnek az adóssal szemben 93 000 000 forint összegű tagi kölcsön követelése is volt, így annak visszafizetésére is számíthatott.

[23] Érvelésük szerint az alperesek nyilatkozata és az okiratszerkesztő ügyvéd tanúvallomása alátámasztják az alperesek jóhiszeműségét. A II. rendű alperes bizonyítottnak nem rendelkezett semmilyen információval az I. rendű alperes kölcsöntartozásáról, az adós gazdasági helyzetéről, és teljesítette tartási kötelezettségét is. Hangsúlyozták, az ajándékozásra vezető indokok körében figyelembe kell venni az I. rendű alperes megromlott egészségi állapotát és a szoros családi kapcsolatot.

[24] A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult annak helyes indokaira figyelemmel. Lényegesnek tartotta, az ajándékozási szerződésben nincs utalás a tartási szerződésre, amelyből az következik, hogy a két jogügyletet a szerződő felek nem kötötték össze. Az I. rendű alperes jogász végzettségű, így ilyen nyilvánvaló jogkérdés vonatkozásában nem lehetett tévedésben. Véleménye szerint az alperesek sem az ingyenesség, sem a rosszhiszeműség vélelmét nem tudták a perben megdönteni. Az alperesek fellebbezésükben csupán a nyilatkozataikkal próbálták a jóhiszeműséget alátámasztani, és nem jelöltek meg olyan objektív körülményt, amelyből az következne, hogy nem voltak rosszhiszeműek az ajándékozás során. Kitért arra, a követelésének kielégítése alapjául nem szolgálhatott az I. rendű alperesnek az adóssal szembeni követelése, mivel a felszámolása során a hitelezői követelések nem nyertek kielégítést.

Az ítéltábla döntésének indokai

[25] A fellebbezés alaptalan.

[26] A Pp. 370. § (1) bekezdés szerint a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét az erre irányuló fellebbezési kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolja. Ilyen korlátnak minősülnek a fellebbezés 371. § (1) bekezdésében megjelölt tartalmi követelményei körében előadottak. E jogszabályi rendelkezésből következik, hogy korlátot nem csak az képez, hogy a fellebbező fél milyen tartalmú másodfokú döntést kér, hanem az is, hogy ezt milyen indokkal teszi, melyik eljárási vagy anyagi jogszabály megsértésére hivatkozik.

[27] Ennek megfelelően a felülbírálat keretében – figyelemmel a fellebbezés indokaira – az ítéltábla egyrészt vizsgálta a Pp. 369. § (3) bekezdés a) pontja szerinti felülbírálati jogkörében, hogy a bizonyítás eredményének okszerűtlenné minősítésével a tényállás módosítható-e, másrészt a Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontja szerinti jogkörében az elsőfokú ítélet anyagi jognak való megfelelőségét.

[28] Az I. rendű alperesnek a település neve belterület ingatlan helyrajzi száma helyrajzi számú ingatlanban fennállt 1/2 tulajdoni illetőségének átruházásáról szóló, 2014. április 25. napján létrejött szerződésre a Ptk. rendelkezései alkalmazandók. A fedezetelvonó szerződésre vonatkozó szabályokat a Ptk. 6:120. §-a tartalmazza, amely utóbbi fenntartotta az 1959. évi Ptk. 203. §-ának fedezetelvonásra vonatkozó részletszabályait, az annak alkalmazása során kialakult bírói gyakorlatnak megfelelően – a jogkövetkezményt illetően – kiegészítette a 6:120. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezéssel, a (4) bekezdésével pontosította a közvetlen szerzőtől szerző további fél helytállásának a szabályait, míg az (5) bekezdése új rendelkezés (fedezetelvonás szabályainak kiterjesztése arra az esetre, ha az előny nem a szerződési jognyilatkozatot tevő személynél jelentkezik).

A fedezetelvonó ügyletnek szükségszerűen (legalább) három szereplője van: a kötelezett és a vele szerződő (jogot szerző) fél, továbbá (ún. harmadik személyként) a jogosult. E személyek relációjában kötelezett az, akivel szemben a jogosultnak követelése áll fenn, a fedezetelvonó (annak állított) szerződés pedig e követelés kielégítési alapját vonja el részben vagy egészben. A fedezetelvonó szerződés relatív hatálytalanságát célzó kereset perjogilag marasztalási típusú kereset. Eredményessége azzal a következménnyel jár, hogy a bíróság a jogot szerző felet a jogosult igényének a (fedezetelvonónak minősülő) szerződéssel megszerzett vagyontárgyból való kielégítésének tűrésére kötelezi (a vagyontárgy tehát a jogot szerző tulajdonában marad, de köteles az arra vezetett végrehajtást tűrni).

[29] A Ptk. 6:120. § (1) bekezdése értelmében egy adott szerződés fedezetelvonó jellegének megállapítására csak több – a kívülálló harmadik személy, illetve a jogszerző fél oldalán fennálló – együttes feltétel megléte ad alapot. A kívülálló harmadik személy a szerződés relatív hatálytalanságára csak akkor hivatkozhat, ha a szerződés megkötésének időpontjában a szerződő féllel szemben fennálló igénye van, amelynek kielégítésére a szerződés tárgya fedezetül szolgált volna, és annak elvonása miatt az átruházóval szembeni követelésének teljesítése részben vagy egészben lehetetlenné vált. Mindezek mellett a fedezetelvonó jelleg megállapításához szükséges az is, hogy a kötelezettel szerződő fél rosszhiszemű volt, vagy a szerződésből reá nézve ingyenes előny származott. Lényeges ezen utóbbi feltétel kapcsán, hogy a fedezetelvonó jelleg megállapításához elegendő az egyik körülmény fennállta is (Kúria Pfv.I.22.290/2017/9. szám). A szerződés ingyenességének ténye – az egyéb törvényi feltételek fennállása esetén – tehát önmagában alapul szolgál a fedezetelvonó jelleg, és ebből következően a szerződés relatív hatálytalanságának megállapításához; a szerző fél jó-, vagy rosszhiszeműségének ilyen esetben nincs jelentősége. Az ellenérték fejében szerző fél esetében is megállapítható ugyanakkor a szerződés fedezetelvonó jellege, ha a szerző fél rosszhiszemű volt [1/2011. (VI.15.) PK vélemény 5. pontja, amely a Ptk. esetében is alkalmazandó az 1/2014. PJE határozat 1. pontja értelmében].

[30] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperesnek az I. rendű alperessel szemben jogerős ítéleten alapuló, lejárt követelése állt fenn az I. rendű alperes tulajdoni

illetőségét átruházó szerződés megkötésekor. Ennek tényét és a követelés összezszerűségét az alperesek fellebbezésükben nem támadták, így e körben az elsőfokú ítélet a Pp. 370. § (1) bekezdése alapján nem volt felülbírálnak. Vitatták ugyanakkor az alperesek fellebbezésükben a kielégítési alap elvonását, a tulajdoni illetőség átruházásának ingyenességét és a rosszhiszeműségüket.

[31] A fedezetelvonás megállapíthatóságának feltételeként vizsgálándó, hogy a kötelezett egyéb vagyona fedezetet nyújt-e a követelésére, amelyre a jogosultnak kell a perben hivatkoznia, és azzal szemben a kötelezett ellenbizonyítással élhet [1/2011. (VI.15.) PK vélemény 4. pontja, mely a Ptk. esetében is alkalmazandó az 5/2014. PJE határozat 1. pontja értelmében]. E feltétel akkor nem teljesül, ha a kötelezettnek az állított fedezetelvonó szerződés megkötésekor az átruházott vagyontárgyat meghaladóan egyéb olyan vagyona maradt, amely kellő fedezetül szolgált a jogosult igényének kielégítésére (Gfv.VII.30.184/2019/9. szám). Következésképpen kizárólag annak van jelentősége, hogy a kötelezett rendelkezett-e egyéb vagyontárggyal.

[32] A felperes keresetlevelében nyilatkozott arról, hogy követelésére fedezetet nyújtó egyéb vagyonnal az I. rendű alperes nem rendelkezik, és a csatolt végrehajtási iratokkal alátámasztotta, hogy az I. rendű alperesnek lefoglalható ingatlan és ingó vagyona nincs, és a nyugellátására kiadott letiltás sem volt eredményes. Ezzel szemben az alperesek arra hivatkoztak fellebbezésükben, hogy az adós gazdasági társaság rendelkezett a követelés fedezetére elegendő vagyonnal, és az I. rendű alperesnek az adóssal szemben 93 000 000 forint összegű tagi kölcsön követelése is volt. Az adós gazdasági társaság azonban a tagjától elkülönült jogi személyiséggel rendelkezik [Ptk. 3:1. § (1) bekezdés és 3:88. § (1) bekezdés], azaz saját nevében jogokat szerezhet, kötelezettségeket vállalhat, önálló szervezettel, vagyonnal rendelkezhet, így a gazdasági társaság vagyona nem az I. rendű alperes vagyona. Az adós vagyona tehát nem minősül a felperes követelése fedezetének. Azt pedig az alperesek sem állították, hogy az adós gazdálkodó szervezet kötelezettséget vállalt volna az I. rendű alperes tartozásának megfizetésére, vagy arra vonatkozó biztosíték nyújtására.

[33] Az adóssal szembeni követelés az I. rendű alperes vagyona, azonban az adósnak a tulajdonátruházásról rendelkező szerződés megkötésének időpontjában már likviditási problémái voltak még az alperesek közötti szerződés megkötését megelőző hetekben is, amelyet alátámaszt, hogy szükséges volt számára korábban jelentős pénzüsszegek rendelkezésre bocsátása, és az alperesek közötti ajándékozási szerződés megkötésekor az adós elleni felszámolás iránti kérelem elbírálása már folyamatban volt, a felszámolási eljárás a szerződéskötést követő egy hónapon belül meg is indult. Így volt ugyan követelése a tulajdoni illetőségét átruházó szerződés megkötésekor az I. rendű alperesnek az adóssal szemben, azonban e nem biztosított követeléseknek a felszámolási eljárásban való megtérülése nem volt várható. Emellett az alperesek nem is állították, hogy – általuk hivatkozott vagyonelemek mellett – az adós felszámolási eljárása során az I. rendű alperes tagi kölcsön követelése megtérült volna. Az I. rendű alperes tagi kölcsön követelése – az alperesek fellebbezési érvelésével ellentétben – így nem volt olyan vagyona az I. rendű alperesnek a tulajdoni illetőségét átruházó szerződés megkötésének időpontjára vonatkoztatva sem, amelyből a felperes követelése kielégíthető lett volna. Az alperesek pedig a felperes követelésének kielégítésére fedezetet biztosító más vagyontárgyat nem jelöltek meg. Helyesen állapította meg ezért az elsőfokú bíróság, hogy az átruházott tulajdoni illetőségen kívül nem volt egyéb olyan vagyona az I. rendű alperesnek, amely a felperes igényének kielégítésére kellő fedezetül szolgált volna.

[34] A perbeli tulajdoni illetőséget átruházó szerződést kötő felek nem vitatottan hozzátartozók, ezért a Ptk. 6:120. § (2) bekezdése értelmében a rosszhiszeműséget és az ingyenességet vélelmezni kellett, azaz az alpereseknek kellett ennek ellenkezőjét bizonyítani. Lényeges, hogy a szerződés fedezetelvonó jellegének megállapításához a rosszhiszeműség és az ingyesség vagylagos feltétel, ezért amennyiben a Ptk. 6:120. § (2) bekezdése szerinti vélelem alkalmazásának van helye, az ingyesség vélelmének megdöntése önmagában nem vezethet a kereset elutasításához, az eredményes védekezéshez mind az ingyesség, mind a rosszhiszeműség vélelmét meg kell dönteni.

[35] Az elsőfokú bíróság az I. rendű alperes tulajdoni illetőségének átruházásáról szóló 2014. március 25. napján létrejött szerződést a bizonyítékok mérlegelése alapján ingyenesnek minősítette, amelyet az alperesek fellebbezésükben vitattak, mivel álláspontjuk szerint a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a szerződés visszerthes volt. A Pp. 369. § (3) bekezdés a) pontja értelmében a másodfokú eljárásban a mérlegelési szabadság korlátozott, ugyanis a másodfokú bíróság a bizonyítás eredményét csak akkor mérlegelheti felül, ha az okszerűtlen volt. Ez akkor állapítható meg, ha a tényállás iratellenes, hiányos vagy logikai ellentmondást tartalmaz, továbbá, ha a bizonyítékokból csak a fellebbezéssel támadott határozattól eltérő ténybeli következtetésre lehet jutni. Nem ad alapot ezért a bizonyítékok felülmérlegelésére, ha az egyes bizonyítékokból eltérő ténybeli következtetés is levonható lett volna.

[36] Tény, az I. rendű alperes tulajdoni illetőségének átruházásáról rendelkező, 2014. március 25. napján létrejött szerződés nem tartalmazza, hogy a tulajdonjog megszerzéséért a II. rendű alperesnek valamilyen ellenszolgáltatást kellene teljesítenie, és az nem utal az alperesek által megkötött más szerződésre sem. Az alperesek által 2013. április 10. napján megkötött tartási szerződésben ugyanakkor az alperesek abban állapodtak meg, hogy a tartás fejében az I. rendű alperes a tulajdoni illetőségét át fogja ruházni a II. rendű alperesre. Ebben a szerződésben nem határozták meg a szerződő felek a tulajdonjog átruházására irányuló szerződés típusát, így annak megfelel az ajándékozási szerződés is, mivel az a Ptk. 6:235. § (1) bekezdése alapján dolog tulajdonjogának átruházására irányult. Az I. rendű alperes házastársa is megállapodott a II. rendű alperessel tartás fejében a tulajdonjogának átruházásáról, amely ugyancsak ajándékozási szerződéssel történt meg, rövid idővel a tartási szerződés megkötését követően. A szerződéskötésnél eljáró ügyvéd is azt mondta el tanúvallomásában, hogy az ajándékozási szerződés a korábbi tartási szerződés ellenszolgáltatásaként jött létre. Emellett az alperesek által becsatolt okiratokból (11. sorszám alatt a 2013. május 22. és 28. napján kelt leletek) megállapítható, hogy a tartási szerződés megkötését követően az I. rendű alperes egészségi állapota romlott is. A tartási szerződésben pedig a tulajdoni illetőség átruházásának nem volt feltétele az egészségi állapot romlásának mértéke. Mindezen bizonyítékok alapján kizárólag az a következtetés vonható le, hogy az I. rendű alperes tulajdoni illetőségének átruházása tartás ellenében történt, azaz visszerhesen. Nincs olyan bizonyíték, amely alapján eltérő következtetésre lehetne jutni. Ez azonban eltérő döntést nem eredményezhetett, mivel az elsőfokú bíróság – bár a szerződést ingyenesnek minősítette, de – a szerződés fedezetelvonó jellegét, hatálytalanságát nem erre, hanem a szerző fél rosszhiszeműségére alapította {elsőfokú ítélet [88] bekezdése}, amelyre vonatkozó megállapítással az ítéltábla is egyetértett.

[37] A szerző fél akkor rosszhiszemű, ha a szerződéskötéskor tudott, vagy tudnia kellett a kötelezettet terhelő követelésről és arról, hogy a szerződéssel a jogosult kielégítési alapját elvonják, vagyis a szerződés teljesítése következtében a követelés behajthatatlanná válik [1/2011. (VI.15.) PK vélemény 5. pontja, mely a Ptk. esetében is alkalmazandó az 5/2014. PJE határozat 1. pontja értelmében]. A Ptk. 6:120. § (2) bekezdése szerinti vélelem folytán így az alpereseknek azt kellett bizonyítaniuk, hogy a II. rendű alperes mint szerző fél nem tudott és nem is kellett tudnia az I. rendű alperest terhelő kötelezettségről, és arról sem, hogy a tulajdoni illetőséget átruházó szerződéssel a felperes kielégítési alapját elvonják. A jóhiszeműség megállapíthatóságához tehát nem elegendő, hogy a tulajdoni illetőség átruházása a tartás ellenszolgáltatásaként történt, mivel ez még nem zárja ki az I. rendű alperessel szembeni követelés kielégítésének megghiúsítására irányuló szándékot.

[38] A II. rendű alperes meghallgatása során állította, nem tudott arról, hogy az I. rendű alperesnek a felperes felé tartozása áll fenn. Ez azonban önmagában nem elegendő a vélelem megdöntésére. Az okiratszerkesztő ügyvéd tanúvallomásaiban nem nyilatkozott arról, hogy a szerződéskötéskor az I. rendű alperes tartozása szóba került volna, azonban ebből még nem következik, hogy arról és a kielégítése alapjának elvonásáról a II. rendű alperes ne tudott volna. Más bizonyítékot, bizonyítási indítványt pedig az alperesek – bizonyítási érdekre vonatkozó tájékoztatást követően (31. sorszámú jegyzőkönyv 9. oldal 1. bekezdés) – az alperesek nem terjesztettek elő a rosszhiszeműség vélelmének megdöntését illetően. Lényeges emellett, az alperesek között elmondásuk szerint is szoros volt a családi kapcsolat, rendszeresen találkoztak, míg a II. rendű alperes azt mondta el, hogy az ingatlan tulajdonjogának átruházása nélkül is eltartotta volna az I. rendű alperest és házasársát. Helyesen jutott ezért az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy az alperesek a rosszhiszeműség vélelmét megdönteni nem tudták.

[39] Mindezek alapján a Ptk. 6:120. § (1) bekezdésében meghatározott feltételek fennállnak az I. rendű alperes tulajdoni illetőségét átruházó, 2014. március 25. napján létrejött ajándékozási szerződés esetében, így az a felperessel szemben hatálytalan.

[40] A kifejtettetekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[41] Az alperesek fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 83. § (1) bekezdése és a Pp. 87. § (1) bekezdése alapján egyetemlegesen kötelesek megtéríteni a felperesnek a jogi képviselével felmerült, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdése szerint a kifejtett tevékenységgel arányban álló ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltségét.

[42] Az I. rendű alperest személyes költségmentessége és a II. rendű alperes teljes költségfeljegyzési joga folytán meg nem fizetett fellebbezési eljárási illetéket a Pp. 102. § (1) bekezdése alapján a II. rendű alperes köteles viselni.

[43] Tájékoztatja a II. rendű alperest, hogy

- az illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018. számú illetékbevételei számlájára kell megfizetnie,

- megfizetése során közleményként fel kell tüntetni adóazonosító számát, valamint az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot.

Figyelmezteti a II. rendű alperest, amennyiben az illetéket annak esedékességekor nem fizeti meg, az adózás rendjéről szóló törvény rendelkezései szerint késedelmi pótlékot kell fizetnie.

Szeged, 2023. október 5.

Dr. Jobbágy Ildikó s.k.

a tanács elnöke

Dr. Tolna András s.k.

előadó bíró

Dr. Dobler László s.k.

táblabíró